

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate sprejema upravništvo v Katoli. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-niških ulicah št. 2, L. 17.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Štev. 96.

V Ljubljani, v petek 27. aprila 1900.

Letnik XXVIII.

Burska vojska.

Nedavno je državni tajnik natske lju dovlade izdal brošuro, v kateri imenuje 19. stoletje — stoletje krivic. V to navaja tri zgodovinska dejstva: vohod Piemontezov v Rim, kubansko in južno-afriško vojsko. In g. Reitzu v tem oziru popolnoma pritrdimo. On opisuje v knjižici vse krivice, katere so Buri v tem stoletju morali pretrpeti od Angležev. L. 1806 so Angleži zasedli bursko naselbino na jugu Afrike. Buri so 25 let mirno, a nestrpnost prenašali angleško oholost. Konečno je bila mera polna in zapustili so svoje hiše in zemljišča ter se preselili proti severu v Natal. L. 1842 pa so Angleži z vojaki zasedli tudi Natal. Prišel se je boj in velik del Burov se je zopet preselilo čez gore v Transval.

Tukaj so Buri upali, da bodo imeli mir pred Angleži. L. 1852 so sicer po pogodbi dosegli neodvisnost svoje nove domovine, a l. 1877 so si Angleži kratkoma tudi Transval osvojili. Buri so se z orožjem vzdignili proti Angležem ter jih premagali pri Bronckfort-Spruitu, Langenellu, Ingagu in Majubi. L. 1884 so dosegli zopet neodvisnost svoje dežele.

Ko pa so v Johannesburgu zasledili zlato rudo, so Angleži že l. 1885 zopet svoje roke stegali po Transvalu. Cecil Rhodes, Jameson, Chamberlain in drugi kapitalisti so pričeli delati z denarjem in kupovati duše. Angleška diplomacija je podpirala svoje ljudi. In tako je moralo priti do nove krvave vojske mej Buri in Angleži. Buri branijo svojo posest, svoje imetje, svojo domovino. Skoraj ves omikani svet simpatizuje z malim burskim narodom, ki se bori za svoje pravice proti orjaški angleški državi.

Zgodovina uči, da vsak narod prične propadati v dobi, ko je na vrhuncu svoje moči. Ako se kolo obrne nizdolu, je propast gotova. Rimska država je svoj čas obvladala ves znani svet. Rimske trgovce in legije so poznali vsi narodi in se jih bali. Toda kakor vihar so se barbari usuli čez rimske meje preko planin in razrušili rimskega naroda moč in slavo.

In Rimljanom so v mnogem podobni Angleži. Ves svet je poln angleških kramarjev, vsako večje pristanišče pozna angleško brodovje. Anglija danes s svojim brodovjem strahuje Evropo. Le mali burski narod se ni ustrašil angleških višnjevih sukenj. In ko bi Angleži konečno tudi zmagali, moralno bodo tepeni. In kdo vé, ali ne bode ta moralni poraz začetek angleške propasti.

Angleži so nasproti tujim narodom krivični, sebični, neizprosn, kakor so bili stari Rimljani. V Rimu je bilo sredotočje imperializma, ki je varoval vsakega, ki je bil »civis romanus«, kakor je vsak »britisch subject« polubog pod varstvom angleškega brodovja. »Auri sacra fames« je v Rimu vzgajala Krase in Lukule, na Angleškem pa Chamberlaine in Rhodese. V Rimu je Ciceron bičal Verove zločine, v Londonu pa Morley, Harcourt, Clark, Labouehere in drugi svare angleško diplomacijo. Angleška bodočnost ni še odločena, a je v nevarnosti.

Ravno sedanja vojska je dokazala, da je angleška armada na suhem proti večji evropski državi onemogla. Proti Burom so postavili na bojišče skoraj vso domačo armado. Vojska traja že pol leta in še danes ni gotovo, kako se konča. To angleško onemoglost na suhem bodo evropske države dobro izrabile. Rusija razširja svoj vpliv v Perziji, Afganistanu in v vzhodni Aziji. Francozi so poslali »vednostno ekspedicijo« v Tuat pod Alžir, odkoder dobe popoln vpliv na Maroko.

Angležem pa prete še druge nevarnosti. V srednji Afriki so se vzdignili Ašanti, ob enem pa vré v Indiji in Egiptu. Severna Amerika javno izraža svoje simpatije za Bure proti Angležem. Ako se zopet sproži balkansko vprašanje, bi morala Anglija oddati svojo prvo vlogo. Burska vojska je torej velika nevarnost za Angleže. Ako Buri zmaga, potem bodo morali Angleži braniti na vse strani svoje naselbine, iz katerih crpajo svoje bogastvo. In četudi Buri podležejo, moralno bodo poraženi le Angleži, kar tudi zaslužijo.

K uravnavi Pivke.

Ker se je ta zadeva obravnavala v deželnem zboru, menda ne bo odveč, če spregovorimo o tem nekdo, kateremu so ondote razmere precej dobro znane.

Pivka se imenuje podolga dolina, katera se razteza od juga proti severu, od Knežaka do Postojine kake dobre štiri do polpete ure hoda. Široka je do pol ure, kjer je ne zožujejo griči in holmi. Na jugu jo zapira predgorje Snežnikovo, ob vzhodu gorovje Javornikovo in proti zahodu vrhovi, ki se vlečejo od Šambij preko Tabra, Sv. Primoža, Osojnice, Kaludernika i. dr. do Oreha. Na severni strani se duži z dolino, ki prihaja pod Nanosom od Razdrtega in se razširja do Postojine v precej veliko rodovitno ravnino. Približno po sredi doline vodi državna reška cesta od Postojine do Št. Petra, katera tu zavije na zapad proti reški dolini, in od Št. Petra dalje do Knežaka nekdanja državna in zdaj deželna cesta. Od juga proti severu se pretaka voda, od katere ima dolina ime in je včasih mogočna reka, časih pa se skriva, da ni videti na njenem mestu družega kot prazno suho strugo, tu in tam še te ne, temveč senožeti ali mlake, kakor Pivčan imenuje travnike ob vodi in v ravnini. Od Grobišč dalje proti Postojini stoji po strugi in tomunih vedno kaj vode. Kakor deli cesta pivško dolino na dve strani, skoraj ravno tako tudi zemeljsko plast. Na vzhodni strani proti Javorniku je zemlja vsa votla in luknjasta kakor rešeto; nikjer ni živega studenca, nikjer ne drži vode. A na zahodni strani se ob pogorju vlečejo ožje ali širše rebrine brdne, t. j. ilovnaste in škri-ljaste zemlje, v kateri se nahajajo studenci, manjši že pri Knežaku, Zagorju, Radohovi Vasi, sosebo pod Osojnico v petelinski, graški, selski gmajni in v koški Šici, najmočnejši in številni pa v slavinjskih grabnih. Vode v teh studencih ni toliko, da bi se ob navadnih vremenih odtekala daleč, še slavinjski potok redko kedaj pride do Pivke, dasi sta nad vasjo dva mlina na njem. Le kadar je bolj deževno vreme, kaki nalivi in hude plohe, narastejo posebno petelinski,

selski in slavinjski potok, da zalivajo ob vaseh in polnijo tomune ob Pivki. Od Oreha mimo cesarske kobilarne v Prestranku priteče tedaj tudi Porečnik. Ti pritoki, zlasti selski in slavinjski potok, po vaseh časih nekoliko nagajajo in poplavlajo, a pivkinih bregov ne prestopajo in v obče znatne škode ne napravljajo, zato bi tudi pri uravnavi Pivke ne delali dosti sitnosti.

Drugače je s podzemeljskimi pritoki od vzhodne strani izpod Snežnikovega in Javornikovega pogorja. V tem obziru bi se dala pivška dolina deliti v tri glavne dele. Prvi od izvirka Pivke pod Kalcem do Parij, drugi od Parij do železnih mlinov, in tretji od tod do Postojine. Na gorenji Pivki v kneški in zagorski občini bi menda ne bilo posebnih težav, a največ škode dela Pivka v srednjem toku od Parij do Žej. V spodnjem delu od Žej oziroma od Matenje Vasi do Postojine je odvisno od jezov pri mlinih pod Postojino, ali bi se dalo znižati površje vode in tako nekaj mlak obvarovati pred poplavljenjem.

Kadar pa pride velika Pivka združena s Podnosoščico, nastopi toliko visoko, da mlina pod vodo dene in je jama skoraj ne more pozirati. Temu kosu se ne bo dalo lahko pomagati. A k sreči ta izredno visoki stan vode ne traja dolgo.

Poglaviti izvirki srednje Pivke so Mišjek severovzhodno pod Parjami, kateri se razliva brez struge čez klenske in radohovske mlake in se odteka dalje pod radohovskim mostom. Voda iz Mišjeka za travo ni dobra, jo ponesnazi bolj kot drugi pritoki. Drugi je Stržen za Trnjem, ki prihaja menda iz pališkega jezera in goni precej pri izviri pilo. Pališko jezero je globok obširen kotel z lepimi travniki v dnu, kateri se ob deževju napolni z vodo, ki prihaja iz skalovja skoz ozko špiljo in se o hudih nalivih poganja za hišo visoko z velikim šumom. Stržen se razliva preko Trnja po mlakah blizu do Št. Petra in se potem v velikem ovinku zopet nazaj vije proti Nemški Vasi ter veliko dobre in pitne trave pokonča. Pod Nemško Vasjo proti veliki cesti so lepe graške mlake

LISTEK.

Na Vestfalskem.

Piše J. Knific.

XI.

Bismarck, 7. aprila.

Bruch, kjer sem pastiroval zadnje dni, leži že v škofiji münsterski. Pred 40 leti je tukaj stalo samo par kmečkih hiš, in v tem kraju je bil nastavljen »šolski vikar«, to se pravi: v Bruchu je prebival duhovnik, ki je bil ob enem učitelj. Jeden del župnišča je bilo njegovo stanovanje, drugi del šola, tretji pa kapela, zasilna cerkev. In sedaj po štiridesetih letih? Letos ima Bruch krog 18.000 prebivalcev, med temi 13.000 katoličanov. Pred 40 leti je bilo v jednorazredni šoli samo 37 učencev, danes je v 28 razredih 1600 šolarjev, in to samo katoliških. Prebivalstvo na Vestfalskem raste neverjetno. V letu 1899 je v Bruchu umrlo 300 ljudi, rojenih je bilo 800 otrok, torej »čistega dobička« 500. V zadnjem letu je prebivalstvo naraslo za 1500 prebivalcev.

Bruch bi bil na Kranjskem veliko mesto. Ko sem pa ta kraj iskal na zemljevidu, na specijelni karti »Ruhrkohlengebieta«, našel sem v njej zaznamovano samo železniško

postajo. Za take »vasi« se tukajšnji zemljemerci ne menijo. Občina ali vas se prične še le tedaj, ko naraste njeno število na 30.000 prebivalcev; tedaj postane lahko »mestov«, če hoče prositi vladu, ki ji to gotovo dovoli.

13.000 duš torej oskrbuje bruški župnik. Stojte mu na strani trije kaplani. Vsi pa so preobloženi z delom. Ravno v tem času pripravljajo vestfalski gospodje otroke za prvo sveto obhajilo. V Bruchu jih je krog 240. Po teh škofijah je namreč navada, da se prvo sveto obhajilo deli belo nedeljo. Ob enem se začne po veliki noči tudi novo šolsko leto.

V fari so tri »cehe«, glavna se imenuje »Kralj Ludovik«, drugi dve pa Recklinghausen I. in II. Na te tri cehe je dal gospod župnik nabiti moje lepake. Pomagalo je nekaj, pa ne veliko. Na glavni cehi, »na Ludviku«, je namreč hudobna roka lepak odtrgala, in le od ust do ust so zvedeli slovenski delavci, da biva v Bruchu slovenski duhovnik. Zavoljo tega se ni čuditi, če naši rojaki niso tako mnogoštevilno dohajali v cerkev, kakor bi sicer. Moj včerajšnji pesimizem je bil preoster. K pridigi se je vendar le zbralo krog 100 Slovencev, in to je že nekaj.

Lepa je katoliška cerkev v Bruchu; zidana je v gotičnem slogu, kakor sploh večina cerkva na Nemškem. Prostora obsega za 2000 ljudi, pa je baje ob nedeljah napolnjena do zadnjega kotička. Zelo lep je kamenit oltar; podstava in nastavek sta okrašena z lepimi reliefi. Ker je zelo velika, se glas kar razgubi po njej.

Ko sem sinoči precej pozno prišel iz cerkve, stopi k meni človek, ki me pozdravi: »Hvaljen bodi Jezus Kristus«. »Na veke, amen. Kaj boste pa Vi novega povedali.« »Ženo imam doma hudo bolno. Ne zna nič nemškega. Ali bi jo šli prevedet?« »Odkodi pa ste?« »Stock im Busch se pravi; je dobre pol ure odtod. V župnijo spadamo pod mesto Recklinghausen.« »Veste kaj, narediva tako-le: Grem jo spovedat; jutri zjutraj pa pojdite v mesto, da jo pridejo gospod prevedet z ostalimi sv. zakramenti.« In šla sva. Pa vlekla se je pot, vlekla, nekaj časa med hišami, potem pa sva jo zavila v gozd, vedno dalje in dalje. Slednjič prideva do skupine hiš. »To je Stock im Busch«, mi pravi. »Bivam v oni-le hišici.«

Kdor ne ve, kaj je revščina, naj pride na Vestfalsko. Žena v postelji, mož v rudniku, trije otroci pa samim sebi prepuščeni.

Kdo naj pospravi po sobi, kdo opere umazano perilo?

Spremil me je do Brucha. Pripovedoval mi je, da je doma pet ur pod Ljubljano; da je obljubil romati s svojo ženo k Mariji Pomagaj na Brezje, če ozdravi. »Če žena umrje, ali pa če ozdravi, kakor hitro mi bo mogoče, se vrnem domov.« Zasluži pet mark na dan; pa kaj bo to?

Bleda luna je razsvetljevala široko ravnan in jasne zvezdice so nama pošiljale pozdrave, ko sva jo skozi gozde in planjave mahala proti Bruchu. Nekako ob najstih sem stal pred pastoratom.

Res je, nisem dosegel v Bruchu mnogo uspehov, nekaj pa vendarle. Glavni vzrok je bil pač ta, da Slovenci niso bili o pravem času obveščeni. O ti preklicani pruski telegrafisti, ki si mi zmešal ves račun! — Že pred par dnevi sem bil v Dortmundu dal tiskati »vabila«; pa dobil sem odgovor: »Nimamo pripravnih črk; pošljite raje v Bohum v poljsko tiskarno: Wiarus Polski (poljski sel)«. Torej še tiskarna naj mi nagaja.

Imeli pa smo v Bruchu tudi preveliko konkurenco s Poljaki. Saj so ti napolnili vso cerkev, Slovence pa potisnili v kot. In pri popoldanski službi božji je bilo več Poljakov ko Slovencev.

skoraj nižje kot pivkina struga; voda nastopi nanje za moža visoko.

Tretji večji podzemeljski pritok je izvirek nad Ambrožičevim mlinom pri Žejah, kateri se napaja gotovo iz petelinskega jezera, ležečega za Nemško Vasjo pod goro sv. Trojice. V jezeru so travniki, a ob večjem deževju se napolni z vodo skozi sušo, ne da bi bilo videti kakih lukenj ali špranj. Izvirek goni precej po prihodu iz zemlje mlin in žago ter se pod njima združi s Pivko, ki priteka iz gorenje doline.

Zadnji večji pritok v spodnjem delu je Stržen, kateri izvira pod Staro Vasjo ter teče od severa proti jugu v Rakitnik in se pod to vasjo izteka v Pivko.

Kako Pivka nastopa in prihaja? Po več dnevnem hudem deževju se začne voda kazati v tomunih v strugi, kjer so navadno manji izvirk, a ob enem požiravnik, kadar voda ponehuje. Potem najprej voda priteče iz Stržena pod Staro Vasjo in Izvirka nad Ambrožičevim mlinom, in poslednjič voda iz gorenje doline od Knežaka in Trnja čez eden ali dva dni, kakor je deževje in trava v strugi po mlakah, katere Pivka zaliva. Kajti po leti, kadar je trava že odrasla, zdržuje vodo, da se le počasi pomika dalje. Ko se združi gorenja Pivka z Izvirkom, se vali kot mogočna Reka dalje proti Postojini ter v teku še sprejme Slavinšček, Porečnik in starovaški Stržen. Kadar pride velika Pivka, je vsa dolina pod zemljo napolnjena z vodo, in to se pokaže na več krajih krajih, n. pr. na koškem polju, v dveh jamah na slavinškem polju precej pod vasjo pol ure daleč od pivkine struge in tudi drugod. Zanimivo bi bilo preiskati ob suši, kako globoko pod zemljo leži spodnja neprodorljiva lapornata plast, na kateri se gotovo vedno nahaja po vsi dolini voda, ki se ob deževju v nekaterih tomunih pokaže dosti prej, predno pride velika Pivka. Usiha pa Pivka ravno narobe. Najprej pojenja pritok gorenje Pivke, in najdalje drži Izvirek nad Žejami. Prihod in stanovitnost vode sta odvisna tudi nekoliko od letnega časa. Jeseni ali po zimi, ko je travino ali drevesno koreninje mrtvo in vode ne srka, Pivka hitreje udari iz votlin; pomladi, ko se oživlja in napajajo korenine, raste trava in zeleni drevje, se kasneje prikazuje in hitreje neha. Kadar sneg kopni po gorah, dalje drži, kadar brije ostra burja, se prej posuši. Voda ne priteče nikoli blatna ali kalna, temveč nekako belo-zelenkasta in le toliko motna, kolikor se ponesnaži v teku nad zemljo od praha, listja in dračja po strugah. Ne blati torej kakor drugi hudourniki, a je močno apnena in vsled tega travo prevleče z belkasto skorjo, katero imenujejo Pivčani »flum«, ki dela seno nerabljivo za klajo, kadar dalje časa leži v vodi. Če povodenj dolgo traja, še celo po krajih travina korenina segnje.

(Konec prih.)

Pa nič ne de; saj pridem še prihodnji teden nazaj, in takrat se bo popravilo, kar je bilo zamujenega.

Danes, v soboto pred cvetno nedeljo, sem se vrnil v Braubauerschaft. Čudiš se, ko bereš vrhu pisma: Bismarck. Stvar je pa ta-le: Bismarck je eden prvih herojev v nemški Valhali. V tem kraju se baš nahaja ceha »Graf Bismarck«. Pristni Nemci so prosili prusko vlado, naj jim dovoli, da se ime Braubauerschaft prekrsti v Bismarck. Pred kratkim časom so dobili od cesarja to dovoljenje, in sedaj se kraj oficijelno zove Bismarck, dasi ga ljudje poznajo samo pod imenom Braubauerschaft.

Ima nad 20.000 prebivalcev, med temi več ko polovico protestantov, zlasti Mazurov. V zvezi je z mestom Geisenkirchenom in Schalkejem, in že sedaj se dela na to, da bi se ti trije kraji združili v jedno samo pod skupnim imenom Gelsenkirchen. Že sedaj imajo vsi trije skupaj do stotisoč prebivalcev.

Pa je tudi »Ruhrkohlengebiet« najgostejše naseljen v celi Nemčiji. In kaj bi tudi ne? Saj stoji hiša kraj hiše, da ne veš, kje preneha jedna občina in se prične druga; in v vsaki hiši toliko delavskih družin!

Bivam torej pod streho gostoljubnega, zelo prijaznega župnika, gosp. Friderika Beyerja.

O osebnem dohodninskem davku.

(Govor poslanca J. Azmana)

Iz poročila g. poročevalca smo spoznali, koliko davkov s prikladami vred je plačala naša dežela l. 1898. Davki so potrebni, ali tistemu, ki jih mora plačevati, neprijetni, in sicer toliko bolj neprijetni, če niso dovolj pravično odmerjeni, kar se posebno pogosto dogaja pri osebnem dohodninskem davku.

Ta davek je še le nov, upeljan pred 3 leti s postavo okt. 1896. toraj ni čuda, da se še ni, ne smem reči priljubil, ampak da se ni še udomačil. Ima pa ta postava res veliko trdin v sebi, ki se vedno bolj kažejo in ki bodo morale odpravljene biti zakonitim potom. Še slabše pa je izvajanje te postave. Če je že postava sama na sebi trda, jo še trje izvajajo davčni organi in davčne komisije.

Naj mi je dovoljeno opozoriti vsaj na nekatere take nedostatke, nepravilnosti, da ne rečem, krivice, ki so se godile pri izvajanju te postave v radovljiškem glavarstvu, in to posebno glede dohodkov iz zemljišč.

Znano je, da so naša zemljišča že itak preveč obtežena z davki; enako se sme tudi trditi, da pri sami kmetiji še nobeden ni obogatil, če ni imel zraven kake kupčije ali obrtnije. Obdelovanje polja je pa tudi od dne do dne težavnejše in dražje. Posli in delavci so še enkrat tako dragi, kot pred nekaterimi leti in jih še dobiti ni; posebno tak gospodar, ki sam ne obdeluje polja, ampak mora vse poslovi pustiti, tak mora skoraj pridelke kupiti od poslovi in delavcev.

Zato vidimo, da se n. pr. župniki branijo takih župnij, katere so sklenjene s kmetijo, in da raje dajejo kmetijo v najem, če je le mogoče: ali v mnogih krajih tudi to ni mogoče. — Če pa kdo sam in s svojimi ljudmi obdeluje polje, takemu v dobrih letih sicer nekaj nese, pa je treba pomisliti, da je to plačilo za njegov trud in da pri tem, ko se je bavil s kmetijo, drugod ni mogel kaj zaslužiti. Zato je naravnost neusmiljeno, kmetovalca, ali takega, ki ima iz kmetije svoje dohodke, še pri tem stiskati in tlačiti. Najbolj pravilno bi bilo, če bi se dohodki iz zemljišč računili po katastralnem čistem donesku, kakor je to tudi davčna komisija za l. 1897 naredila. — L. 1898 so nam pa ta dohodek še zvišali za dvakrat ali trikrat. Pa odkod na enkrat ta sprememba? Ali je zemljišče leta 1898 še enkrat toliko rodilo kot leta 1897? Kaj še! Zemlja ni bila nič bolj rodovitna, pač pa smo dobili novega davčnega nadzornika.

Znan mi je slučaj iz radovljiškega glav. ki je imel nesrečo pri živini. Dva konja sta mu bila bolna po 3 oziroma 4 mesece, treba je bilo plačevati živinozdravnika in zdravlila, treba ptujo živino najemati; dve kravi ste zvrgli; sadja prejšnje leto ni bilo in vsled tega je bilo treba kupovati vino za posle in delavce. Taki stroški so menda tudi po postavi opravičeni! Ali pa mar mislite, da se je s prizivom kaj doseglo? Kaj še! Tudi prizivna komisija je bila prepričana, da zemljišča vkljub slabi letini in nesreči pri živini tistemu kmetovalcu neso 200 gld. več dohodkov, kakor so bili izkazani. In takih slučajev je še več.

Čudno pa ni, da komisije toliko dohodkov prisojajo zemljiščem; vsaj je v teh komisijah malo kmetovalcev, večinoma so le uradniki, trgovci, obrtniki, ki ložej služijo krajcarje, kot kmetovalec. Takim gospodom bi za kazen dal obdelovati kmetijo na njih troške le za eno leto in vem, da bi čez leto drugače govorili.

Najpravičnejši bi bilo, in vse pritožbe bi ponehale, če se dohodek iz zemljišč postavi po čistem katastralnem donesku. — S takim postopanjem se še bolj ogrenuje že itak težavno kmetovanje. Kmetovalcu se vzame veselje do izboljšavanja in si bo mislil, kaj bom izboljševal, ker fiskus stoji za plotom in bo od vsacega boljšega pridelka že hotel imeti svoje odstotke.

Pri tem davku nahajamo še druge nedostatke. Davkoplačevalec mora namreč svoje dohodke natančno in posamezno izkazati. Davčna komisija pa na zahtevanje izda le pavšalni izkaz. Naj se toraj davčnim organom ukaže, da naj natančno navedejo one točke, pri katerih mislijo, da so se dosegli večji dohodki.

Na dalje pa se je grajala že lansko leto v tej visoki zbornici tista nezaupljivost davčnih organov, ki mislijo, da jo pri vsaki točki davkoplačevalci varajo. — Zato so nekateri davkoplačevalci radovljiškega okraja, ki so tako srečni, da imajo nekaj kapitalij naloženih, protestovali zoper tisto sumničenje in vedne dvome davčnih komisij, recte nadzornikov. Rekli so in to po pravici: »Zakaj ne sprejemate naših napovedb glede kmetijskih in gospodarskih dohodkov, katerih itak ne moremo skriti? Če bi hoteli skrivati, in tajiti, bi to lahko storili pri kapitalijah, za katere vi ne veste«.

Sploh naj se davčnim organom in komisijam naroči, da ne bodo oistreji kot fin. minister, ki je izjavil, da naj se ta postava milo izpeljuje; posebno pa naj se milo postopa s kmetovalcem, ki pod težo davkov že komaj diha!

Politični pregled.

V Ljubljani, 27. aprila.

Dr. Lueger o ministerskem predsedniku Koerberju. Volilno gibanje za bližnje občinske volitve na Dunaju je v popolnem tiru. Skoro vsak večer prirejajo krščanski socijanci volilne shode. Jeden tak se je vršil minulo sredo, na katerem je govoril župan dr. Lueger in kjer je bilo zbranih nad 2000 krščanskih volilcev večinoma iz Leopoldovega mesta. Dunajski župan je govoril mej drugim tudi o razmerju mej krščanskimi socijalisti in sedanjo vlado in rekel približno to le: Mi imamo sedaj krščansko mestno upravo, imamo nadalje po večini krščansko deželno zastopstvo, sedaj potrebujemo le še ministrov, ki bi delovali v interesu krščanskega ljudstva, posebno pa takih ministrov, ki bi imeli pogum, postaviti se po robu ljudskim sovražnikom. V tem oziru se je v poslednjem času nekoliko zboljšalo. Ministerski predsednik Koerber je opazoval stvari dalje časa od strani, poslušal je tudi vsak oan k njemu dole deputacije, dokler si ni konečno mislil: Poglej si od bližje te ljudi. Konečno je bila potrjena volilna reforma. Seveda se tu ne gre za to, kaj misli namestnik ali ministerski predsednik, marveč kaj misli ljudstvo. — Iz teh besedij je razvidno, da so kršč. socijanci kolikor toliko zadovoljni s Koerberjem.

Koerberjev jezikovni načrt se bo že prej temeljito spremenil, predno bo sploh zagledal beli dan. Tako poroča »Moravska Orlice«, da je vest »Nar. Listov«, po kateri je vlada izgotovila tudi že jezikovni načrt za Moravsko, povsem neresnična. Ravno tako baje ni res, da se namerava za Češko nastaviti posebne tolmače in da bi bila v načrtu določba, po kateri bi se v nemškem ozemlju smela predložiti češka vloga le tedaj, ako bi dotičnik ne bil zmožen nemščine in ako bi ne imel nobenega pravnega zastopnika. — Ako bodo listi vse zanikali, potem ne preostane ničesar, kar so objavili »Narodni Listy«.

Poljski in češka obstrukcija. V kratkem se snide pod predsedstvom viteza Jaworskega poljski klub, da se posvetuje o sedanjem parlamentarnem položaju, pred vsem pa o stališču, ki naj je zavzema napram napovedani mladočeški obstrukciji. Že danes se sme trditi, da se večina kluba izjavi proti mladočeški obstrukciji in za mirno vztrajno parlamentarno delo. To potrjuje tudi »Dziennik Polski«, ki pravi med drugim: Poljski klub ne bo odnehal braniti jednakopravnosti češkega naroda ter ne bo sledil onim, ki mu priporočajo politiko izdajstva; klub pa tudi ne bo podpiral z državnega stališča samomorilske obstrukcijske taktike, marveč izjavil se bo proti njej z vso odločnostjo. Češki klub v tem težavnem trenutku nima pravice misliti na svojo lastno popularnost. Njegovi voditelji so nasprotno dolžni ravnati se po lastnem političnem prepričanju in lastni pameti, in brezdvomno kaže vodjem: Kaizl, Kramar, Pacak, Engel in Herold njih lastno prepričanje vse drugo pot nego obstrukcijo. Poljski klub je zaveznik in vojni tovariš čeških poslancev; ne more pa iti z nahujskanimi masami, ki slepo dero v propad. Dokler so trajala pravna pogajanja, moral je ostati poljski klub pasiven; kakor naglo pa je stvar preko tega stadija in se v parlamentu zastavi vprašanje: biti ali ne biti, mora ponehati pasivnost in sto-

piti mesto nje aktivno delo. Klub bo vztrajno in energično podpiral Čehe, na drugi strani pa skušal pritiskati na Mladočehe, da se edenkrat za vselej odreko taktiki, ki so je sami imenovali zlobno, ko se je vporabljala na nasprotnikovi strani.

Cesar Franc Jožef mirovni posredovalec v južno afriški vojski. Dunajska »Reichswehr« objavlja v svoji večerajšnji večerni izdaji nastopno poročilo: »Berolinski dopisnik turinskega lista »Stampa« poroča, da sta se nemški cesar in vlaški princ pri svojem sestanku v Altoni razgovarjala o južno - afriški vojski. Cesar Franc Jožef bo namreč ob bližnjem obisku v Berlinu v sporazumu z Anglijo pričel inicijativo za posredovanje velesil v sedanji vojski. On deluje v tem smislu že nekaj časa, podpira ga pa pri tej akciji njegov poslanik na londonskem dvoru; ta poslanik je deloval marljivo, da prepriča evropske zunanje urade o potrebi, da se konča sedanja vojska, katere posledice provzročijo lahko presenečenje ne samo v Afriki, marveč tudi v Evropi. Cesar Viljem se je takoj strinjal s to idejo. Največ težkoč se je pričakovalo od strani Anglije, ki je po osvoboditvi Kimberleya in Ladysmitha z velikimi upi zrla v nadaljni razvoj vojske in ni hotela ničesar čuti o miru. Najnovejši dogodki na južno-afriškem bojišču so pa temeljito spremenili položaj za Angleže in spremenili so se tudi nazori angleških državnikov, pred vsem Chamberlaina in Cecil Rhodesa. Anglija bi bila sedaj voljna ozirati se na prošnjo, naj sprejme po cesarju Franc Joželu predlagano razsodišče. Cesar Viljem in vlaški princ sta v svojem razgovoru v Altoni določila meje in postopanje pri mirovnem delu avstrijskega vladarja in povodom njegovega obiska v Berlinu bodo ta dolga predpogajanja dospela do srečnega zaključka. Takoj po razgovoru mej nemškim in avstrijskim cesarjem, t. j. 6. maja, bo svet uradno obveščen o pričetku mirovnih pogajanj. Imenovani dopisnik meni še, da je sklicanje ljudskega zastopa transvalskega na 7. maja tudi v zvezi s temi dogodki v Evropi. — Temu poročilu dostavlja imenovani dunajski list, da prepušča odgovornost za te vesti sotrudniku turinske »Stampa«. Isto moramo tudi mi pripomniti. Posebno neverjetna pa je trditev, da je nemški cesar bil takoj pripravljen za to akcijo, ko se je vendar še le pred par dnevi namignilo iz Berolina burskemu poslanstvu, naj nikar ne hodi v Berlin, in je tudi berolinska vlada z drugimi vred izjavila se proti posredovanju, dokler za to ne prosi vlada v Londonu.

Položaj v Indiji, za katero tako »očetovski« skrbi bogata Anglija, je postal neznošen za ondotno prebivalstvo. Lakota je tolika, da je težko najti primere v zgodovini te dežele, in vendar angleška vlada skoro z mazincem ne gane, da bi količjak utešila splošno bedo. Indija je Angležem le tedaj dobra, kadar morejo izmolsti iz nje lepe svote milijonov in kadar potrebujejo indijskih vojakov v boju proti stiskanim narodom. Nekateri človekoljubi v angleškem parlamentu so sicer nasvetovali vladi, naj stori čim največ mogoče za sestrane indijske podanike, toda vladni zastopnik je govoril samo o nekih velikih podjetjih, ki bodo dala prebivalstvu dovolj zaslužka, mesto da bi se naklonila prebivalstvu nagla izdatna pomoč. Angleški kramarski narod bi se moral sramovati, da morajo drugi narodi nabirati doneske za tešilo lačnim Indijanom. Iz Berolina samo so odposlali te dni 400.000 mark.

Dopisi.

Iz Strug 25. aprila. Pretečeno nedeljo nas je zapustil župnik č. g. Matija Prijatelj ter odšel v svojo novo faro v Slavino. Dolgih 16 let je bil naš skrbni pastir, naš duhovni oče, ko je neumorno skrbel za dušni in telesni blagor svojih faranov. Sedaj ob izgubi čutimo še le, kdo in kaj nam je on bil. Poleg vzvišenih opravil svojega stanovanja se je žrtvoval vsega skrbi in delu za ljudstvo, med katerim je živel.

Postavil je lepo župnišče in prenovil cerkev, kar je vse veljalo ogromnih stroškov, ki pa niso zadevali toliko nas kakor njega. Vsem nam je bil skrben oče. Pri njem je dobil vsakrati potrebnega sveta in tolažbe. Z nami se je veselil, a naša nesreča ga je

bolela, in dostikrat nam je skušal zljajšati težavno stanje. Pogrešali ga bodo zlasti reveži in bolniki, ki so se zaupljivo obračali do njega.

Njegovo zlato srce je ljubilo vse ljudi in jih vlekle v njegovo obližje, kjer se je vsak počutil pokrepčane, veselega, kakor je bil tudi sam rad vesel in dobre volje.

Daleč je znana njegova gostoljubnost. Nizek ali visok je bil gostoljubno sprejet pod njegovo streho. Sodeloval je vstrajno povsod, koder se je šlo za blagor in povzdigo kmetijskega stanu. Mislili smo vedno, da ostane med nami do konca, da bode gledal, kako zori seme, ki je je polagal v ljudska srca, toda šel je in mi ne smemo vprašati zakaj, ker odločil se je sam . . .

Z Bogom, ljubi gospod! Sinovi otožne Krajine bodo hranili spomin na vas globoko v svojih srcih. Z veliko hvaležnostjo se bodo spominjali tistega, ki je imel za nje odprto srce in odprte roke! Na srečno svidenje onkraj groba vam kličejo

Struški farani.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 27. aprila.

Prezentiran je za župnijo Javor pri Ljubljani č. g. Anton Mali, tamošnji upravitelj, in za župnijo Brusnice č. g. Martin Nemanič, kapelan na Čatežu ob Savi.

Za dekanjsko župnijo Šmarje imenovan je za župnika g. Matej Sitar, dosedaj župnik v Št. Juriju.

Iz Rima se nam poroča: Ker vam je do Lorete že drugi dopisnik poročal, naj jaz nadaljujem. Vozili smo se sedaj proti Asisiju uro za goriškim vlakom. Ob 5. uri dospemo v Asisi. Gremo v Porcijunkulo, zapojemo četveroglasno in kmalu imamo radovednih obrazov veliko okoli sebe. Na leco stopi frančiškanski provincijal p. Konstantin in razloži v jedernati besedi zgodovino in pomen tega svetišča. Po govoru zapoje v čast sv. Frančišku, na to gre kvartet pred oltar pet slovesne litanije, a zbor odgovarja. V veliki baziliki krasno odmeva, basistov imamo več in močnih. Potem gremo večina peš, drugi z vozovi tri četrt ure daleč v Asisi na grob sv. Frančiška. A že je večer; svetijo nam očetje frančiškani in razkazujejo razne znamenitosti, posebno še prt, ki je rabila Marija Devica. V cerkev svete Klare ne moremo iti, ker je že zaprta. Gremo zopet na postajo, kjer je mnogo drenja. Goričanov je nad 400, ki zasedajo vozove. Naši dobe nekateri kaj gorkega, drugim je hrana, kar so vzeli seboj. Le vino se kupi v pletenih; to je dobro in ne predrago. Kranjska klobasa, kosce domačega kruha, požirek vina, pa je večerja. Nekaterim je pač malo težko brez gorke jedi ostati dva dneva in spat dve noči v kupejih, a ko jih človek vpraša, kako je, dobi vesel odgovor povsod: Dobro, dobro! V Pontebi niso bili prav nič sitni pri pregledovanju prtljage. Vpraševali so le, če imamo duhan ali smodke. Menda nobeden romar ni plačal carine. Da je bilo pregledovanje le v vagonih, je vzrok ta, ker so nas avstrijski vagoni prav do Rima peljali, samo sprevodniki so se menjevali. Hoteli so začetkoma biti malo sitni, a ko smo jim dokazali, da Slovenci nismo umazani, so bili do Rima sama postrežljivost. Na postajah sta vedno stala po dva orožnika, da bi se nam kaj krivice ne zgodilo, in radovedni signori so povpraševali, odkod so ti ljudje. Žalibog za Slovence ne vedo, da so na svetu. Za Nemce ali Ogre nas imajo, a jezik naš jim zelo ugaja. Posebno petje jim je všeč. Drenjajo se k dirigentu, da bi iz partiture brali, kako je sestavljeno. Skušajo izgovarjati naslov pesmi, a so kaj nerodni pri izgovarjanju. »Assai bello, pulchra armonija«, se slišijo vzkliki. Naša Cecilija jim imponuje. Priprosti narod pa naj poje umetno sestavljene pesmi četveroglasno? Tu in tam obstopajo voditelja, ki je ob enem vodnik vlaka, in povprašujejo, kaki pevci so ti. Menijo, da smo najeli zbor in ga drago plačali. Da bi imeli raztresene po župnijah tako izvežbane pevce, jim ne gre v glavo. In vendar, ko bi oni vedeli, v kaki skrbi je bil pevovodja, bi se bolj cenili naš pevski dar. Bilo je namreč določeno, da v Pontebi gremo pevci v poseben voz in imamo skušnje za latinsko mašo v Loreti. A ko nam povedo, da gredo vsi naši vozovi do Rima, ni ka-

zalo radi udobnosti zapustiti vozov, in pevovodja je premišljeval, na kak način bi zbral in uredil svoje pevce. Ni kazalo drugače, kakor v Loreti peti najprvo slovensko pri tihi maši in ob osmi uri, ko je maševal dr. Pavlica, Foersterjevo mašo »in honorem s. Caeciliae«. Ofertorij je bil tudi domačega skladatelja, Pogačnikov »Verbum Patris«. Reči smem, da smo brez vsega spremljevanja krasno peli.

V Rim smo došli ob 6. uri in naši rojaki tukaj so se res potrudili, da nam olajšajo vse. Po oddelkih zasedemo vozove. Večinoma stanujemo prav blizu Vatikana pri sv. Petru. Ob 3. uri popoldne so bili vsi preskrbljeni in sedaj gre vse po redu. Sto nas je skupaj v enem hotelu »Via Borgo s. Angelo«, plačamo 6 lir na dan za vso postrežbo in prav izvrstno skrb za nas. Tudi oni, ki so v zasebnih hišah, pravijo, da so jim zelo postrežljivi. Rimljan pač čuti, da živi od tujcev-romarjev. Ker je sedaj ravno začetek romanja, se vsakteri potruudi, da ustreza ljudem. Danes smo pač trudni, obiskali smo dopoldne nekatere znamenitosti, popoldne ob 3. uri smo začeli slovesno svojo pobožnost. Zbrali smo se v »Campo Santo« blizu sv. Petra. Povedali smo romarjem, da je ta prostor avstrijska last, da je naš presv. cesar patron in da je sv. Helena prinesla prsti iz sv. dežele na pokopališče. Zapeli smo cesarsko pesem in potem šli v dolgem sprevodu najprvo 300 mož, potem pevci, nato okoli 500 žensk. Ko vstopimo v cerkev skozi sv. vrata, zapojemo papeževo himno do konfesije. Ker je cerkev dolga, treba je tri kitice. Razvrstimo se okoli groba sv. Petra in tu navdušeno govori naš vladika, da smo Slovenci kot narod tu prvič zbrani; tu hočemo zatrditi, da zvesti ostanejo. Nad kupolo je zapisano: Tu es Petrus et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam, et portae inferi non praevalent super eam. Naj se zaganjajo še tako razni valovi, čolnčič Petrov ne bodo nikoli potopili. V tem čolnčiču hočemo ostati, tu je zveličanje. — Nato so bile pete litanije. Rimci, katerih je obilo okoli nas poslušalo, so klicali, naj še pojemo, in dodali smo še dve kitici zahvalne pesmi. Obiskali smo še Janikul, kjer je krasen razgled na mesto; videli smo kraj, kjer je bil križan sv. Peter, a se ob 1/8. uri vrnili na svoja stanovanja. Trudni sicer, a vendar veseli smo zasedli prostore. Obrazi govore: Tu smo kakor doma. Imamo v restavraciji tudi glasovir. Nismo se mogli zdržati, da bi ne zapeli naše »Po jezeru«. A ker smo preveč trudni, gremo kmalu počivat. In tako gre sedaj zadnji tudi Vaš stari dopisnik počivat. Zdravi v domovini!

Deželni zbor kranjski ima jutri dopoldne ob 9. uri svojo 12. sejo, na katere dnevnem redu so poleg nerešenih točk zadnje seje še nastopna poročila: Poročilo deželnega odbora o preložitvi okrajne ceste Trebnje-Čatež-Moravce pri Čatežu; poročilo gledé uvrstitve občinskih cest Trebnje-Rače soto in Dolenja Nemškava Trebelno med okrajne ceste; poročilo, s katerim se vnovič predloži projekt in pa dotični načrt zakona o preložitvi deželne ceste Litija-Pluskava med Litijo in Smartnom. Prošnji akademičnega slikarja Mateja Stermena za podporo za potovanje v Italijo; in »Glasbene Matice« v Novem mestu za podporo. Utemeljevanje samostalnega predloga gospoda poslanca viteza Langerja in tovarišev, da se izda novela k lovskemu zakonu za Kranjsko. Poročilo upravnega odseka o premembi zakona z dné 11. avgusta 1890, dež. zak. št. 4 l. 1891., o povzdigi reje goveje živine in o dotični prošnji društva avstrijskih živinozdravnikov. Ustna poročila upravnega odseka o spremnitvi sklada gledé mostu čez Soro pri Suhi; o dovolitvi 182% priklade za cerkvene namene v vaseh v faro Velike Poljane spada jočih delov selske občine istega imena; o samostalnem predlogu gospoda poslanca dr. Ignacija Žitnika in tovarišev, da se ne sprejme vinska klavzula v novo carinsko in trgovinsko pogodbo z Italijo.

Državna podpora. Poljedelsko ministerstvo je deželnemu odboru kranjskemu nakazalo 2000 kron za streljanje proti toči.

Štajerske novice. Toča je pobila v spodnji savinjski dolini v nedeljo. Bila je precej debela. — Kuga za nemške šole se

razširja v savinjski dolini. Za Vrandani ki-maj nekateri št. Pavličani in hočejo imeti nemško šolo. Vzrok tovarna s protestantskim ravnateljem. — V št. Janžu na Dravskem polju je uničil ogenj štirim kmetom vsa gospodarska poslopja. — V Radgoni je umrl zdravnik Josip Sedlak, rodom Čeh. — V zavodu šolskih sester v Mariboru je umrla č. sestra in vikarinja Salesija, roj. Veicer. — Davkarski kontrolor g. Aleksander Orožen v Rogatecu je imenovan davkarjem. — V Pilistanju na Štajerskem se je po nesreči ustrelil v trebuh rudar iz Küflacha Matija Kodrin. Umrl je na potu v celjsko bolnico. — Pri sv. Jakobu v Slov. goricah priredi jareninsko politično društvo svoj drugi shod dne 6. maja. O izstopu slovenskih poslancev iz štaj. dež. zbora bode poročal posl. Robič. — V Konjicah bode v nedeljo daroval novo mašo katehet pri knezu Windischgrätzu g. Alfonz Požar.

Grof Goëss, ces. namestnik v Trstu, je odpotoval za dalj časa na Dunaj.

Častnim občanom je imenovala bralslovska občina dekana g. Matija Stoklasa o priliki njegove sedemdesetletnice v priznanje velikih njegovih zaslug za občino.

Moder ptujski trgovec. Krstni boter Bismarckove ulice je ptujski trgovec Selinšek. Sedaj je ta zagrizenec izdal slovenske listke za slovenske kmete z vabljenimi besedami: »Kdor skupi v tej prodajalnici za 100 kron, dobi 1 krono nazaj.« Ta mož mora pač imeti čudne pojme o pameti slovenskih kmetov. No, uvidel bo, da s takimi obljubami tudi ne bo polna Bismarckova ulica.

Ogenj. Z Vrem se nam poroča, da je nastal na neznan način ogenj v Goričah pri Lovrinu. Ogenj je vpepelil gospodarsko poslopje in hišo ter je pokončal tudi nekoliko ovac, jagnjet in dva prešiča. Tudi stari invalid Jurij Matjažič se je hudo opeknel.

Nadebudna mladina. V Trstu so laški trgovski akademiki priredili na cesti demonstracijo proti ravnatelju Gelciču in proti prof. sorju Cubretoviču, ki je nekega dijaka ovalil radi razžaljenja cesarjevega, ki je bil pa oproščen. Da to oproščenje proslave, so laški dijaki psovali profesorje. Take stvari smejo brez kazni početi laški dijaki v avstrijskem Trstu. Imenovana profesorja sta Slovana, zato se z dijaškimi demonstracijami strinja tudi laško tržaško časopisje.

Romarji v sveto deželo. Iz Trsta se je odpeljalo v sveto deželo 520 romarjev iz linške škofije. Romarje, katerim se je pridružilo tudi nekaj romaric, vodi linški škof. Romarji imajo seboj svojo godbo. Vrnejo se v Trst 14. maja.

Proč z Umberto! so klicali na nekem patrijotičnem slavlju v Marianu v avstrijski Italiji. Čuli so se tudi klici: »Proč z Italijo!« Tako poroča tržaški »Indipendente«, ki psuje na tako karakteristično izražanje čustev Furlancev. Ti Furlanci se res prava nadloga tržaškim iredentovcem!

Parno pilo bode zgradil graščak Fr. Galle v Bistrici pri Borovnici.

Poštarje uprave na deželi. Trgovinsko ministerstvo namerava za kraje, kjer se poštni uradi ne izplačajo, a je poštna zveza potrebna, dovoliti nabiralnike za navadna pisma. Take nabiralnike dobe zaupne osebe ob enem s prodajo poštinih vrednotnic.

Vozni red za progo Ljubljana-Kamnik se spremeni s 1. majem samo v toliko, da vozi ob nedeljah in praznikih še četrti vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 10:25, prihaja pa v Ljubljano ob 9:55 zvečer. Prvi zjutranji vlak odhaja iz Ljubljane ob 7:28, prihaja pa v Ljubljano ob 6:49 zjutraj. Vse drugo je nespremenjeno. Pri vlakih dolenjske železnice ni nikake spremembe.

V morsko kopališče v Gradu pošlje letos ljubljanska občina pet in dež. odbor šest otrok.

Umrl je včeraj državni nadpravdnik Steiner v Gradu.

K regulaciji plač državnih diurnistov. Dosedaj je došlo centralnemu društvu pomožnih uradnikov c. kr. ministerstev in c. kr. uradov na Dunaju čez 6500 prošenj iz vseh kronskih dežel Cislitvanske, ki zahtevajo hitro izvršitev budgetnemu odboru oddanega zakonskega načrta. Dosedaj je došlo največ podpisov iz Galicije, 2118, a vsejedno bode imela Češka več podpisov, ker se ni še oglasilo približno 130 uradov.

Slovenska spedijska poslovnica.

Današnja »Edinost« poroča: Nedavno otvoril je v Trstu g. Rudolf Pretner toli potrebno prvo spedijsko poslovnico. Mož je popolnoma več v svoji stroki, povsem zanesljiv mož, značajan rodoljub in je že več let blagajnik »Tržaškega Sokola«. A kakova podpora mu prihaja iz slovenskih pokrajin? Veste li, koliko klientov ima na Kranjskem? Cele tri ob vseh obilih kupčijskih zvezah, ki jih ima dežela kranjska z našim Trstom. Kranjske trgovske trdke polnijo s svojim denarjem žepe laških spediterjev, med katerimi jih je nekaj, ki marširajo na čelu sovražnikov našega naroda. Država ima zaupanje do te trdke, ker ji je zaupala lokalno prevažanje tobaka, zaupajo ji trgovci s Česke in Galicije. Slovensko trgovstvo naj bi spoznalo, da je velika slovenska spedijska poslovnica v Trstu tudi važna v narodnem pogledu za Trst.

Gad pičil je v Vremah Jožefa Prožarja, po domače »starega Kneza«, ko je trebil košenino.

Ljubljanske novice. Desertiral je od tukajšnje posadke Franc Zabavnik. Napravil je prej več čednih dejanj. Bal se je kazni. — Preprič meji peki povzročil je včeraj v Godčevi gostilni Franc D. Pomiril se je se le na magistratu. — 70 kaznjencev iz štajerske jetnišnice »Karlau« dela sedaj v Ljubljani. — Stepli so se danes popoldne pod Tivoli ljubljanske barabe s pekovskimi fanti, ker je jedna baraba dejala, da se sedem pekov ne boji. Stražniki so korajžne pretepače z velikim trudom spravili na magistrat.

Zdravlje v Ljubljani. Od 15. do 21. aprila je bilo 30 novorojencev, 4 mrtvorojencev, 17 jih je umrlo in sicer: 1 za ošpicami, 6 za jetiko, 4 za vnetjem sopilnih organov, 6 za različnimi boleznimi. Med njimi je 5 tujcev, 6 iz zavodov. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli in sicer: 4 za ošpicami, 1 za škrlatenco in 1 za oslovskim kašljem.

Ogenj. Dne 22. t. m. zvečer so pogorela gospodarska poslopja in hiša Fr. Smrekarja v Drašči vasi pri Žužemberku. Škode je do 4000 kron. Skoraj gotovo je strela udarila. Isti dan je strela udarila v kozolec L. Breznika v Vrhovlju.

Minister Wittek se je v sredo preko Splita vrnil iz Dalmacije, kjer je pregledal gradnje novih železnic. Včeraj je prispel v Poreč, kjer so ga sprejeli deželni glavar dr. Campitelli, okrajni glavar Lasciac in župan dr. Sbiša. Odtod se je minister vrnil na Dunaj.

Angleška srednjemorska mornarica pride dne 15. julija v Trst, kjer ostane deset dni in potem odpluje v Benetke.

Umrl je v sredo na Reki gosp. Fran Sterk, merkantilni kapitan, realitetni posestnik in član trg. in obrt. komore, v 58 letu svoje starosti. Pokojnik je bil brat tržaškega škofa monsign. Andreja Sterka.

»Narodovega« varovanja Jožefa Vebra iz Cerknice orožniki ne iščejo več, ker se je sam naznanil na Žabjaku, ko je imel prazen želodec.

Kaznovana konjska tatova. Pri celjskem sodišču je bil te dni obsojen v dveletno težko ječo 18letni fant Jos. Strniša iz Benečije pri Trebnjem, ki je pričetkom letošnjega leta pri Blanci na Štajerskem ukradl dva konja in voz in potem vse prodal nekje na Kranjskem v sporazumu s svojim očetom, kateremu so prisodili 15 mesecev.

Nevarno ranil je 23. t. mes. delavec Jakob Lampre z Glince 55letnega posestnika Jož. Škrbino iz Kamnegorice pri št. Vidu. Pred Miklavovo gostilno v št. Vidu mu je zasadil nož v trebuh. Rana je smrtnonevarna.

Društva.

(Družba sv. Vincencija v Ljubljani.) Dne 29. meseca aprila leta 1900 bode v Marjanišču ob šestih zjutraj sveta maša za družbano svetega Vincencija Pavljana s skupnim obhajilom, popoldne ob šestih pa bode v Marjanišču občni zbor.

(Bralno društvo pri Devici Mariji v Polji) je oživelo pred kratkim; spalo je že nad dve leti. Udov je pristopilo dosedaj 58. Primanjkuje le dobrih knjig, katere bi si udje radi izposojevali.

(Okr. posojilnica v Krškem) stavlja na dnevni red svojega že objavljene običnega zbora dne 15. maja t. l. še volitev enega udeleženca v načelstvo, oziroma v nadzorstvo.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 27. aprila. V nedeljo ali najpozneje v torek izide odlok glede sklicanja drž. zbora.

Dunaj, 27. aprila. „Fremdenblatt“ naznanja, da je turška vlada zvišanje colnine brezpogojno umaknila do novih pogajanj.

Celje, 27. aprila. Včerajšnjih obč. volitev se Slovenci niso udeležili. Nemški kandidati so soglasno izvoljeni z 28 glasovi.

Zagreb, 27. aprila. Sestanek slovenskih častnikov se vrši skoro gotovo v Spljetu.

Praga, 27. aprila. Včeraj je izvrševalni odbor čeških državnih in deželnih poslancev imel sejo, katere se je udeležilo tudi nekaj članov iz Moravske. Obravnavala se je taktika v državnem zboru in delegacijah.

Inomost, 27. aprila. Večina dež. zbora bode uplivala, da laški dež. poslanci radi abstinence letos ne zgube mandatorov.

Budimpešta, 27. aprila. Vzdržuje se govoric, da bode fin. min. Lukacs po rešitvi kvotnega vprašanja odstopil. Njegov naslednik bode trgov. minister Hegedüs.

Berolin, 27. aprila. Angleški in nemški listi naznanjajo, da pojde nemški cesar na obisk k angleški kraljici v Osborne na otoku Wight. Obisk je že naznanjen.

Bruselj, 27. aprila. „Petit bleu“ objavlja stavek o grozodejstvih belgijskih častnikov v Kongo-državi. Častniki so oborožili zamorce, da so na domačine streljali in jih jedli.

Pretorija, 27. aprila. Reut. urad poroča 25. t. m.: Sinoči se je pripečila v bližnji orožarni eksplozija, pri kateri je bilo ubitih 10 oseb, 32 ranjenih. Veliko hiš je porušenih, deloma jih je uničil požar.

Vojska v Južni Afriki.

Po skoro štirinajst dnevnem obleganju so Buri predvčeršnjim ostavili okolico Wepenera in se podali proti Ladybrandu. Opuščali so toraj obleganje, ker so se morali udati premoči. Prišlo je namreč od Bloemfonteina poleg armad generalov Brabant in Hart tudi več angleških oddelkov pod poveljstvom divizionarja Pole Carewa, ki je s pomočjo Chermisidovih čet zasedel najprej Roodekop, 25 milj južno od Bloemfonteina, in pozneje Dewetsdorp. Ta dva sta toraj pritiskala od severa, Brabant in Hart pa preko Buchmanskopa od juga. Akoravno se je namreč ponesrečil Frenchov poskus, ki je hotel zajeti ali pa vsaj obiti 7000 Burov pri Dewetsdorp in so se ti toraj še lahko prosto gibali, je bil vendar položaj za Bure pri Wepeneru nevzdržljiv. S tem Buri pač ničesar niso izgubili, pač pa bržkone precej pridobili, ker bi se pozneje ne mogli niti umakniti proti severu, ako bi bila došla proti jugu tudi Hamiltonova in Colevillova divizija, ki se nahaja pri bloemfonteinskem vodovodu.

Sicer se je pa še le sedaj pokazalo, zakaj so prav za prav Buri oblegali Wepener, ki pač ni tolikega pomena za nadaljno akcijo. Farmovci tega najrodovitnejega kraja so imeli z obleganjem priliko, da so pospravili

poljske pridelke, ker niso hoteli, da bi želi Angleži, kar so sejali Buri.

Na potu proti Ladybrandu bi jim povzročali Angleži lahko precejšnje težave, ko bi ne bilo gorovja na zapadni strani od Ladybrandu in ko bi bila sposobna angleška konjica. V sedanjem položaju pa se Burom ni bati posebnih nevarnosti.

Nasprotno so pa Buri veliko pridobili z zopetno osvojitvijo Boshofa, ker so s tem pregnali Methuena nazaj in preprečili njega združenje z Robertsom vsaj za daljšo dobo.

Aliwalnorth, 27. aprila. (Reuterjev urad.) Dva ogleduha iz kapske kolonije sta došla sem. Ušla sta Burom pri Wepeneru in pripovedujeta, da je burski vojni svet obsodil k smrti načelnika, ki so ga nastavili Angleži.

London, 27. aprila. Tu se vesele, da niso mogli Burom okoli Wepenerja ujeti, ker bi velike težave nastale, ako bi vsem vjetnikom hoteli preskrbeti hrano, katere ne dostaje še angleškim vojakom.

London, 27. aprila. „Times“ poroča iz Mafetenga v deželi Basuto 25. aprila: Buri so se umaknili od Wepenera na cesto v Ladybrand; Angleški poveljnik Dalgety ima skupno 33 ubitih in 132 ranjenih.

London, 27. aprila. „Times“ poroča iz Roodekopa 24. aprila: General Rundle heliografira, da šteje v bližini nahajajoči se sovražnik nad 7000 mož.

London, 27. aprila. Buri se umikajo v treh kolonah: jeden del gre via Thabanehu, drugi pod Dewetom proti Dewetsdorp in tretji proti Ladybrandu. Ta poslednji oddelek so oblegovalci Wepenera, od koder so se Buri umaknili.

London, 27. aprila. Reuterjev urad poroča iz Dewetsdorpa 25. t. m.: Buri so ostavili svoje pozicije. General French, ki je minulo noč došel iz Bloemfonteina, je pretrgal bursko zvezo severno od mesta, potem ko se je pri Booikopu bil z nasprotnikom. Sovražniku, ki se je maknil proti severu, sta poveljevala polkovnik Botha in general Dewet. Zaseduje ga topništvo. Izgube Burom so velike. General French je pregnal sovražnika iz okolice.

Svileno blago za neveste gl. 10'50

in višje — 14 metrov! — poštne in carine prosto. Vzroci z obratno pošto; ravno tako črne, bele in barvene. Hennebergove svilne od 45 kr. do gl. 14'65 meter.

G. Henneberg, tovarne za svilo
5 (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Carihu. 15 7-2

Umrli so:

25. aprila. Ida Keržin, sedlarja hči, 6 mesecev, Karolinska zemlja 12. jetika. — Franc Koprivc, postrešček, 39 let, Poljanska cesta 66, plućnica.

26. aprila. Alojzija Slivar, gostija, 70 let, Poljanska cesta 8, ostarelost.

V otroški bolnišnici:

26. aprila. Julijana Pavliha, delavca hči, 2 meseca, morb. macul. Werlhof.

V bolnišnici:

24. aprila. Marija Tome dekla, 46 let, vodenica.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 26. aprila 1900.			
Za 100 kilogramov.			
Pšenica za pomlad	gl. 8 10	do gl. 8 15	
„ „ maj-juni	8 07	„ „ 8 08	
„ „ jesen	8 26	„ „ 8 27	
Rž za pomlad	—	—	
„ „ maj-juni	7 16	„ „ 7 18	
„ „ jesen	7 32	„ „ 7 33	
Tursica za maj-juni	5 78	„ „ 5 79	
„ „ jul.-avgust	5 90	„ „ 5 91	
Oves za pomlad	—	—	
„ „ maj-juni	5 37	„ „ 5 38	
„ „ jesen	5 67	„ „ 5 68	

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm.						
Dan	Čas opazovanja	Stanje barmetera v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
26	9. zveč.	737.8	3.6	brezv.	jasno	7.8
27	7. zjut.	737.5	1.1	sl. jvzh.	megla	
	2. popol.	734.1	11.5	sl. jug	del. oblak.	
Srednja večerajšnja temperatura 6.0° normale: 11.4°						

Poslano.

Opiraje se na § 19. tiskovnega zakona, pozivlje se cenjeno uredništvo, da z ozirom na »Poslano« g. Fr. Breskvarja, knjigoveškega mojstra v Ljubljani, Pred škofijo št. 6, v »Slovenec« dne 25. aprila t. l. št. 94, sprejme v prihodnji številki sledeči popravek: Ni res, da je g. Franc Breskvar zvedel pri magistratnem policijskem svetniku gosp. Fr. Podgoršku nagib, iz katerega je Kvas zvršil bogoskrunstvo, in ni res, da je magistratni policijski svetnik g. Fr. Podgoršek dejal g. Fr. Breskvarju »To je socijalno-demokratska sola«. Res je le, da je prišel g. Fr. Breskvar dne 24. t. m. k magistratnemu policijskemu svetniku g. Fr. Podgoršku v pisarno prašat, če je res njegov knjigoveški pomočnik Kvas zaprt in če je res on izvršil bogoskrunstvo. To je magistratni policijski svetnik g. Fran Podgoršek g. Fr. Breskvarju potrdil, v nadaljni govor pa se ni spuščal z gosp. Franc Breskvarjem.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 26. aprila 1900.

Županov namestnik: Vončina.

Nove Šmarnice,

Marijne čednosti in dobrote,

po o. Patisu S. J. spisal

P. Ladislav v Novem mestu,

so izšle, in stanejo v „Katol. Bukvarni“ v Ljubljani v polusnuju 1 K 80 h, v usnuju 2 K, v usnuju z zlato obrezo 2 K 40 h. Po pošti 10 h več.

Razglas.

Občinski svet ljubljanski je dovolil tudi letos 600 kron v ta namen, da mestni magistrat pošlje primerno število ubožnih škrofuloznih otrok v morske kopeli v Gradež.

Magistrat to oznanja s pristavkom, da je prošnje za občinske podpore v omenjeno svrhu izročiti mu do 15. maja 1900 in v njih posebno naznaniti, ali bode bolnega otroka spremljal kdo domačih sam do Tržica, ali ga bode treba tja poslati z najetim spremstvom. Ozirati se bode magistratu pri podelitvi podpor v prvi vrsti na otroke, kateri imajo domovinsko pravico v Ljubljani.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 15. aprila 1900.

Služba organista in cerkvenika

pri župni cerkvi sv. Jakoba ob Savi se more takoj nastopiti.

Dohodki znašajo okrog 300 kron in prostorno, čedno stanovanje. Prednost imajo cerkljanci samci ali oženjeni z majhno družino. Želeti je, da prošnik zna tudi kako rokodelstvo, da ima še kak stranski zaslužek, ker mu preostaja dovolj časa.

Ponudbe sprejema 368 3-3

župni urad sv. Jakoba ob Savi.

Najboljše čistilno sredstvo

je svetovno znani Globus čistilni izvleček za vse kovine, kakor zlato, srebro, medenino, baker, kuhinsko opravo itd. — Vseobšna čistilna pasta za zrcala in okna. Dobiva se pri tvrdki BRATA EBERL v Ljubljani, Frančiškanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 227 6 11-1

Delavec krojaškega obrta

ki je zmožen velike kose za elegantno izvršitev izdelovati, se takoj sprejme.

391 3-1 Jakob Mikolič, krojaški mojster v Novem mestu.

„Janus“

vzajemna zavarovalnica za življenje na Dunaju, I., Wipplingerstrasse 30.

V I. četrtletju 1900 vložilo se je 1635 ponudb z zavarovalno svoto K 4,881.000 — in se je na podlagi teh ponudb 1362 polic z zavarovalno svoto K 3,683.000 — izgotovilo.

Dohodki I. četrtletja znašali so na premijah in obrestih kapitala K 1,125.000 —, temu nasproti je bilo plačati na zapadlih zavarovalnih svotah K 417.000 —.

Od obstoja zavarovalnice do sedaj se je izplačala svota K 44,168.000 —.

Pojasnila daje ter sprejema ponudbe generalno zastopstvo za Kranjsko

v Ljubljani, Rimska cesta št. 7., II. nadstr.

Jos. Pehani.

Odlikovani s c. kr. državno medaljo za ure. 23
Prva moravska tovarna za ure
Fr. Moravus, Brno, Veliki trg 8,
izdeluje in razpošilja 367 25-3
ure za cerkve, graščine, šole, mestne hiše
dovršeno izdelane, proti dolgemu jamstvu. — Ceniki brezplačno.

Razglas.

Občinski svet ljubljanski je dovolil tudi letos 600 kron v ta namen, da mestni magistrat pošlje primerno število ubožnih škrofuloznih otrok v morske kopeli v Gradež.

Magistrat to oznanja s pristavkom, da je prošnje za občinske podpore v omenjeno svrhu izročiti mu do 15. maja 1900 in v njih posebno naznaniti, ali bode bolnega otroka spremljal kdo domačih sam do Tržica, ali ga bode treba tja poslati z najetim spremstvom. Ozirati se bode magistratu pri podelitvi podpor v prvi vrsti na otroke, kateri imajo domovinsko pravico v Ljubljani.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 15. aprila 1900.

Priporočilo.

Umetno svojo knjigoveznico

tem polju pošteno trudil. — Večja enaka dela izvršujem po najnižji tovarniški ceni.

Za obila naročila se priporočam 373 4-2

iv. Bonač, umetna knjigoveznica, Šelenburgove ulice, Ljubljana.

Dunajska borza.

Dné 27. aprila.			Dné 26. aprila.		
Skupni državni dolg v notah	98.70		20 mark	23.67	
Skupni državni dolg v srebru	98.45		20 frankov (napoleonor)	19.27	
Avstrijska zlata renta 4%	117.95		Italijanski bankovci	90.95	
Avstrijska krona renta 4%	98.30		C. kr. cekini	11.38	
Ogerska zlata renta 4%	117. —				
Ogerska krona renta 4%	92.70		3-2% državne srečke l. 1854, 250 gl.	172. —	
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	175.7 —		5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	159.50	
Kreditne delnice, 160 gl.	726. —		Državne srečke l. 1864, 100 gl.	20.7 —	
London vista	242.80		4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95.80	
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. veli	118.35		Tisne srečke 4%, 100 gl.	139.50	
			Dunavske vravnave srečke 5%	257. —	
			Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	108. —	
			Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	95.10	
			Prioritetne obveznice državne železnice	85. —	
			„ „ južne železnice 3%	67.20	
			„ „ južne železnice 5%	98.60	
			„ „ dolenskih železnic 4%	99.50	
			Kreditne srečke, 100 gl.	400. —	
			4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	335. —	
			Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gl.	42.25	
			Ogerskega	21.50	
			Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl.	13.10	
			Rudolfove srečke, 10 gl.	65. —	
			Salmove srečke, 40 gl.	175.25	
			St. Genois srečke, 40 gl.	182. —	
			Waldsteinove srečke, 20 gl.	178. —	
			Ljubljanske srečke	48. —	
			Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	121.60	
			Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	293. —	
			Akcije tržaškega Lloydja, 500 gl.	76.75	
			Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	23.75	
			Splošna avstrijska stavbinska družba	94. —	
			Montanska družba avstr. plan.	270.50	
			Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	330. —	
			Papirnih rubljev 100	255. —	

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zrupe pri tvebanjih, pri iztvebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako tvebanje.
Kulaniina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarah,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.